

bylo uvedeno vícekrát, chiromancie byla často provozována ve dvou různých prostředích, z nichž jedno, lidové, po sobě nezanechávalo takřka žádné viditelné stopy. O existenci řecké chiromancie na konci klasické doby víme jen proto, že se o ní zmínil literát, jehož spis se uchoval. V Indii, Číně nebo Mezopotámii mohlo být hádání z ruky známo docela dobře ještě dříve, ale zprávy o tom buď nepronikly do písemnictví, nebo se ztratily. V každé z těchto tradic také existovalo několik různých chiromantických systémů, které se navíc více či méně vzájemně ovlivňovaly a proměňovaly, a proto lze hovořit souborně o chiromancii řecké, čínské, indické, arabské, židovské či latinské jen s krajní opatrností.

Summary

CHIROMANCY IN ANTIQUITY AND IN THE MIDDLE AGES: ITS BEGINNINGS AND PRINCIPLES

This article is devoted to the origins and the main stages of development of Greek and Latine palmistry from Classical Antiquity until the early Renaissance. Chiromantic treatises have been preserved only in some medieval manuscripts (Greek as well as Latine), but the analysis of their terminology and basic principles of interpretation indicates that they were made according to ancient patterns. This is almost certainly true of Greek chiromantic treatise called *Prognostikon*, and it is also likely for a group of more sophisticated Latin writings which do not follow closely the older folk literature of the same type and which – in addition to possible Jewish and Arabic influences – probably integrate something of the ancient tradition. A passage in Aristotle, which proves the existence of chiromancy already in the 4th century BCE, also strongly influenced the form of later chiromantic literature (especially in the Middle Ages). Whether the ancient Greek palmistry was somehow marked by older civilizations, where the technique of divination is documented (China, India, Mesopotamia), could not be demonstrated.

Keywords: chiromancy; religion of classical Antiquity; religion of Middle Ages; history of ideas

TOMÁŠ VÍTEK, Filosofický ústav Akademie věd ČR, v. v. i., Jilská 352/1, 110 00 Praha 1, Tomas.Vitek7@gmail.com.